

Temanotat

**Sikkerhetsmessige utfordringer i
Mogadishu**

LANDINFO

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

There are no official statistics on violence in Mogadishu, but the organization Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED) provides an indication of the security challenges facing the population. Challenges include firefights and other attacks on military targets, assassinations and murders committed by unknown perpetrators, al-Shabaab-attacks and violence from government forces. There is little information about the security challenges facing people living in settlements compared with the general population. Police and courts are under construction, but there is broad consensus among the sources that their integrity and capacity to protect individuals against violence are still very inadequate. Clan affiliation can protect individuals from violence by deterring potential perpetrators, but the deterrence has its limitations. Members of non-dominant clans and groups are potentially more vulnerable to crime, including in the encounter with government forces, but there is no information indicating that they are systematically exposed to violence in Mogadishu today.

SAMMENDRAG

Det eksisterer ingen offisiell statistikk over voldshendelser i Mogadishu, men organisasjonen Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED) gir en indikasjon på hvilke sikkerhetsmessige utfordringer befolkningen står overfor. Utfordringene inkluderer skuddvekslinger og andre angrep mot militære mål, attentater og drap begått av ukjente gjerningspersoner, al-Shabaab-angrep og vold fra myndighetsstyrker. Det foreligger lite informasjon om hvilke sikkerhetsmessige utfordringer personer som bor i bosetninger står overfor sammenliknet med befolkningen for øvrig. Politi og domstoler er under oppbygning, men det er bred enighet blant kildene om at deres integritet og kapasitet til å beskytte enkeltpersoner mot vold, fortsatt er svært mangelfull. Klantilhørighet kan beskytte enkeltpersoner mot vold ved å virke avskrekkende på potensielle gjerningspersoner, men avskrekkingen har sine begrensninger. Medlemmer av ikke-dominerende klaner og grupper er potensielt mer sårbare for kriminalitet, inkludert i møtet med myndighetsstyrker, men det foreligger ingen informasjon som tilsier at disse systematisk utsettes for vold i Mogadishu i dag.

INNHold

1. Innledning	6
2. Sikkerhetsmessige utfordringer	6
2.1 Skuddvekslinger og andre angrep mot militære mål	8
2.2 Attentater og drap begått av ukjente gjerningspersoner	8
2.3 Al-Shabaab-angrep	8
2.4 Vold fra myndighetsstyrker	9
2.5 Annen voldelig kriminalitet	9
2.5.1 <i>Seksuell vold</i>	10
3. Sikkerhetsmessige utfordringer i bosetningene	10
4. Beskyttelse fra myndighetene	11
4.1 Politiet (Somali Police Force)	11
4.2 Domstoler	12
5. Klantilhørighet og beskyttelse	13
6. Referanser	15

1. INNLEDNING

Dette temanotatet omhandler forhold knyttet til sikkerhet og beskyttelse i Mogadishu, og tar opp problemstillinger som er relevante for utlendingsforvaltningen. Det er fokusert på situasjonen for sivilbefolkningen. Begrepet «sivil» står i motsetning til «militær», og referer til personer som verken er medlem av væpnede grupper eller deltar i stridigheter. Sikkerhet defineres som frihet fra vold, med andre ord forsettlig bruk av, eller trussel om, fysisk makt. Beskyttelse omhandler forhold eller tiltak som bidrar til sikkerhet.

Notatet søker å besvare følgende spørsmål:

- Hva er de største sikkerhetsmessige utfordringene i Mogadishu?
- Hvordan er sikkerhetssituasjonen i bosetningene sammenliknet med byen for øvrig?
- I hvilken grad kan myndighetene beskytte enkeltpersoner mot vold?
- I hvilken grad kan klanen beskytte medlemmer mot vold?
- Er noen klaner eller grupper mer utsatt for vold enn andre?

Det understrekes at det ikke er mulig å gi en detaljert og uttømmende beskrivelse av sikkerhet og beskyttelse i Mogadishu, fordi det foreligger begrenset med åpent tilgjengelig informasjon om disse forholdene, og fordi det som finnes av kildemateriale er av generell karakter. Det redegjøres fortløpende i notatet for hva det finnes informasjon om, hva det ikke finnes informasjon om, og hvor informasjonsbildet fremstår som uklart.

Notatet bygger både på åpne kilder og informasjon innhentet i forbindelse med Landinfos informasjonsinnhentingsreiser, senest til Mogadishu i september 2017. Kilder fra reisene er anonymiserte av hensyn til deres arbeidssituasjon og/eller sikkerhet.

2. SIKKERHETSMESSIGE UTFORDRINGER

Det eksisterer ingen offisiell statistikk over voldshendelser i Mogadishu, men organisasjonen Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED) samler informasjon fra blant annet media og lokale organisasjoner i en database. Denne basen gir en *indikasjon* på antall drepte i byen i 2017, hvem som står bak volden, og hvem som er ofre (ACLED 2018). Selv om ACLED oppgir eksakte tall, og disse gjengis i dette temanotatet, må tallene ses som *estimer*.¹ Landinfo har tidligere publisert en nærmere kildekritisk vurdering av ACLED, samt en analyse av datamaterialet for tidligere år (se Landinfo 2017a).

De følgende underavsnittene redegjør for det som ifølge ACLED er de største sikkerhetsmessige utfordringene i Mogadishu. ACLED skiller ikke mellom militære

---

¹ Bildet som indikeres av ACLED samsvarer med funnene fra Landinfos informasjonsinnhentingsreiser til Mogadishu.

og sivile drepte, men har registrert 321 av totalt 678 voldshendelser som angrep mot sivile (se tabell 1) i 2017.² Disse angrepene resulterte ifølge ACLED i 1004 drepte, noe som utgjør cirka ¾ av det totale antallet registrerte drepte (1376) i samme år.³ Det er nærliggende å anta at disse i all hovedsak var sivile.

Tabell 1: Registrerte voldshendelser i Mogadishu i 2017

Angrepsmål	Registrerte voldshendelser	Registrerte drepte
Militære	313	366
Sivile	321	1004
Annet ⁴	44	6
Totalt	678	1376

Tabellen er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLEDs datasett *Africa 1997-present (data through 24 February 2018)* (ACLED 2018).

I tabell 2 fremgår det hvem som ifølge ACLED stod bak de registrerte voldshendelsene i Mogadishu i 2017. Underavsnittene 2.1 til 2.5 redegjør for de ulike forholdene. Rekkefølgen disse blir presentert i er bestemt ut fra hvor mange ganger det ulike forholdet er registrert i ACLED.

Tabell 2: Registrerte angrep mot sivile i Mogadishu i 2017

Gjerningspersoner	Registrerte angrep mot sivile	Registrerte drepte
Ukjent	155	143
Al-Shabaab	115	809
Myndighetsstyrker	51	52
Totalt	321	1004

Tabellen er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLEDs datasett *Africa 1997-present (data through 24 February 2018)* (ACLED 2018).

² Angrep mot sivile inkluderer her hendelser som ACLED kategoriserer som «violence against civilians» og «remote violence» som rammer sivile personer og steder.

³ Det finnes ingen sikre tall på hvor mange mennesker som bor i Mogadishu, men en befolkningsundersøkelse fra 2014, gjennomført av somaliske myndigheter med støtte fra blant annet FNs befolkningsfond, ga et estimat på 1,65 millioner (UNFPA 2014, s. 31). Estimaten inkluderer internt fordrevne.

⁴ «Annet» inkluderer her hendelser som ACLED kategoriserer som «strategic development». Denne kategorien inkluderer arrestasjoner og feilslåtte angrep. De seks registrerte drepte i denne kategorien antas ifølge ACLED å være personer med tilknytning til al-Shabaab som omkom da bomber de skulle plassere gikk av tidlig.

2.1 SKUDDVEKSLINGER OG ANDRE ANGREP MOT MILITÆRE MÅL

Som vist i tabell 1, var 313 av de registrerte voldshendelsene i Mogadishu i 2017 ifølge ACLED angrep mot militære.⁵ Hendelsene inkluderer både angrep mot myndighetsstyrker og skuddvekslinger mellom myndighetsstyrker. Angrep, i all hovedsak fra al-Shabaab, mot myndighetsstyrker skjer både ved skyting, håndgranatkasting og bruk av bomber. Skuddvekslinger mellom myndighetsstyrker forekom ifølge ACLED typisk mellom styrker fra ulike klaner og dreide seg ofte om eiendomskonflikter.

De 313 registrerte angrepene mot militære mål resulterte ifølge ACLED i 366 registrerte drepte. Det er uklart hvor mange sivile det var blant disse drepte, men det er nærliggende å anta at de utgjorde et mindretall. De sivile er ikke direkte mål for disse angrepene, men kan bli drept ved å være «på feil sted til feil tid». De fleste lokale kildene som Landinfo har møtt i Mogadishu de senere årene, senest i september 2017, gir uttrykk for at det å være «på feil sted til feil tid» er noe de fleste i byen frykter.

2.2 ATTENTATER OG DRAP BEGÅTT AV UKJENTE GJERNINGSPERSONER

Som vist i tabell 2, stod ukjente gjerningspersoner bak cirka halvparten av de registrerte angrepene mot sivile. Disse angrepene synes i stor grad å ha vært attentater rettet mot forretningsfolk, klaneldre og myndighetspersoner, herunder skatteinnkrevere. Attentatene ble i all hovedsak utført ved bruk av skytevåpen. Fordi gjerningspersonene er ukjente, forblir også motivene ukjente. Ifølge Landinfos kilder er slike angrep ofte økonomisk motivert eller et resultat av individuelle konflikter (kilder A, B og C, møter i Mogadishu 2017; Landinfo 2017a, s. 6). Al-Shabaab, enkeltpersoner med eller uten tilknytning til myndighetsstyrkene og/eller andre aktører kan stå bak én eller flere av hendelsene.

2.3 AL-SHABAAB-ANGREP

Al-Shabaab har ingen åpen tilstedeværelse i Mogadishu,⁶ men organisasjonen gjennomfører fortsatt angrep i byen. Skjulte agenter/operatører, sympatisører, informanter og andre støttespillere bistår i disse angrepene. Ifølge ACLED (2018) *antas* al-Shabaab å stå bak cirka halvparten av de registrerte voldshendelsene i Mogadishu i 2017 (344 av 679).⁷ 115 (33 %) av disse er registrert som angrep mot sivile. Som vist i tabell 2, utgjør dette 36 % av alle registrerte angrep mot sivile i 2017. Angrepene var i all hovedsak attentater rettet mot myndighetspersoner, klaneldre og forretningsfolk, men også bombeangrep mot myndighetsinstitusjoner og andre steder som frekventeres av myndighetspersoner, inkludert hoteller og restauranter.

Al-Shabaab-angrep mot sivile inkluderer ifølge ACLED (2018) lastebilbombeangrepet 14. oktober 2017 (se for eksempel BBC 2017). Lastebilbomben eksploderte i en av Mogadishus travleste gater og drepte ifølge ACLED 512 mennesker. Det er nærliggende å anta at al-Shabaab stod bak, men de har ikke påtatt seg ansvaret (Hansen & Anzalone 2017). Dette kan indikere at angrepet ikke gikk som

---

⁵ Angrep mot militære inkluderer her hendelser som ACLED kategoriserer som «battles» og «remote violence» som rammer militære personer og steder.

⁶ Al-Shabaab har tilstedeværelse noen kilometer utenfor byen (se Landinfo 2017b).

⁷ Al-Shabaab påtar seg ansvaret for enkelte angrep, men det er uklart hvem som står bak andre. ACLED registrerer også voldshendelser der al-Shabaab mistenkes for å stå bak, som al-Shabaab-angrep.

planlagt, og det er usikkerhet knyttet til hva som var målet for angrepet (Hansen & Anzalone 2017).⁸ Det er Landinfos vurdering at sivilbefolkningen i Mogadishu i seg selv ikke er angrepsmål for al-Shabaab, men at al-Shabaab tar lite hensyn til eventuelle tilfeldige ofre når de angriper sine mål (se også Landinfo 2017a, s. 7-8). Vurderingen underbygges av at flertallet av angrepene som al-Shabaab antas å stå bak, er registrert som angrep mot militære mål av ACLED (2018). De lokale kildene som Landinfo har møtt i Mogadishu ga uttrykk for bevissthet rundt hvilke hoteller og andre steder som forbindes med myndighetene og derfor er potensielle angrepsmål for al-Shabaab.

Noen al-Shabaab-angrep kan være økonomisk motiverte (Menkhaus 2016, s. 30-31 og 34). Også kildene A, B, C og D (møter i Mogadishu 2017) forklarte at al-Shabaab krever «beskyttelsespenger» eller skatt fra forretningsfolk i byen. Kildene er enige om at dette er en form for utpressing eller mafiavirksomhet, og at al-Shabaab i liten grad beskytter mot annet enn den vold som organisasjonen selv kan forårsake dersom betalingen uteblir. Det er uklart hvor omfattende denne aktiviteten er.

2.4 VOLD FRA MYNDIGHETSSTYRKER

16 % av de registrerte angrepene mot sivile ble ifølge ACLED (2018) begått av myndighetsstyrker (se tabell 2). Omstendighetene rundt disse hendelsene er uklare, men ifølge ACLED gikk flere av hendelsene ut på at myndighetsstyrker skjøt mot personer som nektet å gi dem penger. Myndighetsstyrker foretar også arrestasjoner som kan være økonomisk motiverte eller vilkårlige (Human Rights Watch 2018; Landinfo 2015b).

2.5 ANNEN VOLDELIG KRIMINALITET

Ifølge ACLED omfatter databasen kun politisk motivert vold, men Landinfo mener at basen også inneholder hendelser som ikke nødvendigvis er politisk motiverte.⁹ I hvilken grad ACLED gir en god indikasjon på forekomsten av ordinær voldskriminalitet, er imidlertid usikkert.

Organisasjonen Saferworld gjennomførte i 2012 en undersøkelse i Mogadishu for å kartlegge befolkningens opplevelse av ulike sikkerhetsmessige forhold, herunder ordinær kriminalitet. Landinfo er ikke kjent med at det er foretatt liknende undersøkelser etter dette. Saferworld sin undersøkelse baserer seg på informasjon innhentet fra 800 husholdninger, og avdekket at disse i løpet av de siste 90 dagene blant annet hadde opplevd 8 kidnappinger, 13 voldtekter, 38 ran og 36 andre fysiske overfall (Saferworld 2012, s. 10). Gjerningspersonene inkluderte ifølge Saferworld medlemmer av myndighetsstyrkene. Det er usikkert i hvilken grad funnene i undersøkelsene fortsatt gir et treffende bilde av ordinær voldskriminalitet i Mogadishu, men etter Landinfos vurdering er det ingenting som tilsier en forverring av situasjonen. Landinfos vurdering bygger på samtaler med en lang rekke lokale og internasjonale ressurspersoner i Mogadishu etter 2012.

---

⁸ Flere kilder, inkludert myndighetene, mener at en tyrkisk militærbase eller flyplassområdet der AMISOM, FN og andre internasjonale støttespillere av myndighetene har sine hovedbaser, var målet (Anzalone 2018, s. 14; Burke 2017b; Maruf 2017).

⁹ Som vist under punkt 2.2, inneholder ACLED (2018) mange voldshendelser begått av ukjente gjerningspersoner. Landinfo mener at det ikke er grunnlag for å konkludere med at vold er politisk motivert når gjerningspersonene er ukjente (se også Landinfo 2017a, s. 2).

2.5.1 Seksuell vold

ACLED gir ingen informasjon om forekomsten av seksuell vold. En rekke kilder hevder at seksuell vold er utbredt i Mogadishu, og at denne volden særlig rammer jenter og kvinner som lever i bosetninger (Human Rights Watch 2018, 2014a & 2014b; UN Secretary-General 2017, s. 16; se også kapittel 3). Gjerningspersonene inkluderer ifølge kildene medlemmer av myndighetsstyrkene. Etter Landinfos kjennskap finnes det imidlertid ingen oppdatert og uttømmende statistikk på dette området. Som nevnt over, avdekket Saferworld (2012, s. 10) 13 voldtekter blant 800 husholdninger i løpet av 90 dager i 2012. FN (UN Secretary-General 2015, s. 13) viser til at det ble registrert rundt 800 voldtekter i Mogadishu i perioden januar til august 2014, og at 81 % av ofrene var internt fordrevne.¹⁰ Både Saferworld og FN antar at mørketallene er store.

Somalias provisoriske grunnlov (Provisional Constitution 2012, art. 15 punkt 4) forbyr omskjæring av jenter og kvinner, men praksisen antas fortsatt å være svært utbredt. UNICEF (2016) estimerer at opptil 98 % av alle jenter og kvinner over 15 år i Somalia er omskåret.¹¹

3. SIKKERHETSMESSIGE UTFORDRINGER I BOSETNINGENE

Cirka 1/3 av befolkningen i Mogadishu antas å bo i en av de mange bosetningene i og rundt byen (se Landinfo 2016c).¹² Flertallet av beboerne er internt fordrevne, men det bor også økonomiske migranter og andre i bosetningene. Fellesnevneren for dem som bor i bosetningene, er at de er ressursvake og bor på en tomt som eies av andre. I takt med at etterspørselen og prisene på eiendom i Mogadishu har økt,¹³ har mange av dem som lever i bosetninger blitt tvunget til å flytte til stadig mer perifere områder i og rundt byen (Amnesty International 2018; Flyktninghjelpen 2018; UNHCR 2016, s. 22). Dette skjer gjennom vold og trusler om vold (kilder E og F, møter i Mogadishu 2016; Human Rights Watch 2015). Ifølge kildene er det ikke uvanlig at myndighetsstyrker bistår ved tvangsutkastelser. Ifølge Flyktninghjelpen (2018) nådde utviklingen et høydepunkt i 2017, da 190 000 mennesker (altså cirka 40 % av antallet mennesker som antas å bo i bosetningene) antas å ha blitt tvangskastet.

Utover tvangskastelsene foreligger det lite informasjon om hvilke sikkerhetsmessige utfordringer de som bor i bosetningene står overfor, sammenliknet med befolkningen i Mogadishu for øvrig. Det finnes flere hundre ulike bosetninger i og rundt byen (UNHCR 2016, s. 18), og forholdene er trolig ikke ensartede. Enkelte bosetninger drives av internasjonale organisasjoner, men de fleste er uformelle og drives av såkalte gatekeepere.¹⁴ Internasjonale organisasjoner har normalt tilgang til sistnevnte

---

¹⁰ Ikke alle internt fordrevne bor i bosetninger, men internt fordrevne utgjør flertallet i bosetningene. Det er uklart hvordan registreringen som FN viser til, ble foretatt.

¹¹ Se Landinfo 2011 for en nærmere redegjørelse av denne tematikken.

¹² En studie foretatt av UNHCR, somaliske myndigheter og ulike ikke-statlige organisasjoner estimerer at det høsten 2015 bodde 464 486 mennesker i bosetningene i og rundt Mogadishu (UNHCR 2016, s. 18).

¹³ Denne utviklingen tok til etter at al-Shabaab ble presset ut av byen i 2011/2012 (se for eksempel Ali 2013; Amnesty International 2013).

¹⁴ Gatekeepers (også omtalt som «informal settlement managers») er menn eller kvinner som bestemmer hvorvidt internt fordrevne og andre får slå seg ned på et gitt landområde mot at de betaler leie. Gatekeeperne har normalt

bosetninger kun gjennom lokale aktører, og muligheten til å kartlegge forholdene i disse bosetningene er derfor begrenset (kilde E, møte i Mogadishu 2017). Som nevnt under punkt 2.5.1, er det likevel bred enighet blant kildene om at seksuell vold er utbredt i bosetningene, spesielt mot internt fordrevne jenter og kvinner. Omfanget er imidlertid usikkert. Kilde E understrekte at det trolig ikke bare er utenforstående som står bak slik vold, men også familiemedlemmer og andre beboere.

4. BESKYTTELSE FRA MYNDIGHETENE

Somaliske myndighetsinstitusjoner gikk i oppløsning i 1991 og var mer eller mindre fraværende i to tiår. Med hjelp fra det internasjonale samfunnet er myndighetsinstitusjoner i dag under oppbygning. Oppbyggingen har særlig fokusert på hovedstaden Mogadishu. Selv om det har skjedd en positiv utvikling, er kapasiteten og integriteten til politiet og rettsvesenet fortsatt svært mangelfull.

4.1 POLITIET (SOMALI POLICE FORCE)

I motsetning til for bare noen år siden, er det i dag døgnbemannede politistasjoner i alle bydelene (kilder B og G, møter i Mogadishu 2017; US Department of State u.å., s. 8). Landinfo har besøkt Mogadishu en rekke ganger i perioden 2012-2017. Inntrykket vårt fra disse oppholdene, er at politiet (Somali Police Force) er godt synlige i gatebildet, spesielt i den sørlige delen av byen, der de fleste myndighetsinstitusjonene er lokalisert. FNs monitoreringsgruppe for Somalia og Eritrea (2016, s. 89) anslår at det finnes mellom 5000 og 6000 politifolk i Mogadishu.¹⁵ Hvor mange som til enhver tid faktisk er tilgjengelige, er imidlertid usikkert, fordi en del politifolk og andre medlemmer av myndighetsstyrkene tar private oppdrag som er bedre betalt og derfor prioriteres (FNs monitoreringsgruppe for Somalia og Eritrea 2016, s. 74; Menkhaus 2016, s. 27). En del slutter også å jobbe utover ettermiddagen for å tygge khat (Hills 2014, s. 3).

Det er bred enighet blant kildene om at politiet i liten grad har kapasitet til å beskytte enkeltpersoner mot vold og etterforske voldshendelser (se for eksempel US Department of State 2017; World Bank 2017, s. 40; IRB 2016). I likhet med andre myndighetsstyrker i Mogadishu er politiets hovedfokus å avverge al-Shabaab-angrep mot myndighetsinstitusjoner. Dette gjør de i stor grad gjennom vakthold utenfor myndighetsbygg og veikontrollposter. Under Landinfos opphold i Mogadishu i september 2017 var det veikontrollposter på de fleste hovedveiene i byen.

---

gode forbindelser og fungerer som mellomledd mellom bosetningene og hjelpeorganisasjoner. Gatekeepere har generelt stor makt over dem som bor i bosetningene. Det er bred enighet blant kildene som Landinfo har møtt gjennom årene at gatekeepere flest først og fremst ser beboerne som et middel for å få tilgang til ressurser fra hjelpeorganisasjoner.

¹⁵ Andre myndighetsstyrker i byen inkluderer blant annet etterretnings- og sikkerhetstjenesten NISA (National Intelligence and Security Agency) og hæren (Somali National Army – SNA) (Menkhaus 2016, s. 22; egne observasjoner). Også styrker fra Den afrikanske union (African Union Mission in Somalia – AMISOM) og militære aktører fra andre land er til stede i Mogadishu.

Politiet håndhever også myndighetenes våpenrestriksjoner i byen.¹⁶ I motsetning til tidligere må privatpersoner som bærer skytevåpen åpent på gaten i Mogadishu i dag regne med oppmerksomhet og/eller reaksjoner fra politiet eller andre myndighetsstyrker (kilde C, møte i Mogadishu 2017; Menkhaus 2016, s. 31). Politiet gjennomfører også våpensøk og andre sikkerhetsoperasjoner i byen (se for eksempel Garowe Online 2017 og Garowe Online 2018; se også Landinfo 2015b). Ifølge kilde C er det likevel fortsatt mange skjulte våpen i byen, og muligheter for å skaffe seg våpen. ACLED (2018) underbygger dette ved at det fortsatt forekommer mange voldshendelser i byen som involverer skytevåpen.

Det er også bred enighet blant kildene om at befolkningens tillit til politiet er svært lav. Korrupsjon er utbredt.¹⁷ Politifolk krever rutinemessig bestikkelser for å gjøre jobben sin og løslater mistenkte mot betaling (Menkhaus 2017, s. 25-26). Ifølge kilde C (møte i Mogadishu 2017) er det heller ikke vanskelig å betale politifolk for å arrestere andre. Som nevnt i kapittel 2, begår politi og andre myndighetsstyrker selv vold mot sivile (Egal 2016, s. 34-37). De stilles også i liten grad til ansvar for overgrep (Human Rights Watch 2018; kilde C, møte i Mogadishu 2017; US Department of State u.å., s. 7). For øvrig inkluderer myndighetsstyrker medlemmer med bakgrunn fra krigsherremilitser og andre kriminelle grupper (Egal 2016, s. 33-34). Myndighetsstyrkene inkluderer også medlemmer med bakgrunn fra al-Shabaab og enkelte medlemmer er lojale mot al-Shabaab (kilde B og G, møter i Mogadishu 2017; kilde H, møte i Mogadishu 2016).

I den grad befolkningen henvender seg til politiet for bistand, henvender man seg ifølge kilde C (møte i Mogadishu 2017) til politifolk fra samme klan. Også andre kilder understreker at lojaliteten til politifolk og andre medlemmer av myndighetsstyrkene normalt ligger hos sin egen klan (Menkhaus 2016, s. 23; Egal 2016, s. 47-48). Dette reflekteres i ACLED (2018) ved at det iblant oppstår skuddvekslinger mellom myndighetsstyrker fra ulike klaner.

4.2 DOMSTOLER

Det finnes en rekke myndighetsdomstoler i Mogadishu (Goobjoog News 2017; UNDP 2015). Kildene er omforente om at disse, i likhet med politiet, er preget av korrupsjon. Ifølge kilde C (møte i Mogadishu 2017) og kilde I (møte i Mogadishu 2016), krever domstolene normalt betaling for å handle, og den som betaler mest, vinner. Ifølge kilde C (møte i Mogadishu 2017) forekommer det også at domstoler overlater til involverte klaner å bli enige om en løsning, selv i drapssaker. Dersom klanene da eksempelvis enes om kompensasjon, vil domstolen kunne gi sin tilslutning og gjerningspersonen gå fri.¹⁸

Manglende tillit til myndighetenes domstoler gjenspeiles i at folk de senere årene har begynt å henvende seg til al-Shabaab-domstoler utenfor byen for å håndtere konflikter (kilder A, B, D & E, møter i Mogadishu 2017). Omfanget av dette er ukjent, men ifølge kildene er det en utbredt oppfatning blant folk at al-Shabaabs domstoler er mer

---

¹⁶ Ifølge kilde C (møte i Mogadishu 2017) er det i utgangspunktet forbudt for privatpersoner å bære skytevåpen i det offentlige rom i Mogadishu. Det finnes imidlertid unntak. Eksempelvis kan forretningsfolk få tillatelse til å ha et begrenset antall bevæpnede vakter som eskorte.

¹⁷ Somalia rangeres som landet med mest korrupsjon av Transparency International (2018).

¹⁸ Andre kilder har omtalt dette fenomenet i Somaliland (Landinfo 2016b, s. 5) og Somali-regionen i Etiopia (kilde J, møte i Jigjiga 2016). Landinfo ser derfor ingen grunn til å tvile på dette.

rettferdige enn myndighetenes domstoler, i den forstand at al-Shabaab ikke lar seg diktere av penger eller klientilhørighet (se også Anzalone 2018, s. 17-18).¹⁹

5. KLANTILHØRIGHET OG BESKYTTELSE

Klan (slektskap) har stor betydning i Somalia, inkludert Mogadishu. Dette gjelder spesielt sosioøkonomiske forhold (se Landinfo 2016a). Klientilhørighet kan også beskytte enkeltpersoner mot vold ved å virke avskrekkende på potensielle gjerningspersoner (se Landinfo 2012). Avskrekking forutsetter tilhørighet til en klan som er (eller fremstår som) sterk nok til å påføre andre vold eller omkostninger. Det finnes ingen oversikt over klansammensetningen i Mogadishu, men kildene er samstemte i at byen domineres av Hawiye-klaner, og da særlig de to Hawiye-klanene Abgal og Haber Gedir (kilder B, C & E, møter i Mogadishu 2017; Menkhaus 2016, s. 22; Bryld & Kamau 2012; kilde B e-poster 2014; kilde D e-poster 2006). Disse klanene utgjør ifølge kildene både en vesentlig del av befolkningen og myndighetsstyrkene i Mogadishu. Etter Landinfos vurdering er det derfor først og fremst tilhørighet til Hawiye-klanene Abgal og Haber Gedir, som *kan* virke avskrekkende på potensielle gjerningspersoner i Mogadishu.

Verken ACLED (2018) eller Saferworld (2012) gir informasjon om ofrenes klientilhørighet eller bakgrunn for øvrig, og det er derfor ikke mulig å avdekke et eventuelt mønster. Det er imidlertid bred enighet blant de lokale kildene som Landinfo har møtt i Mogadishu i perioden 2012-2017 om at beskyttelsen som kan ligge i klientilhørighet har sine begrensinger. Klientilhørighet beskytter ikke mot tilfeldig eller vilkårlig vold. Klientilhørighet beskytter heller ikke mot vold fra ukjente gjerningspersoner. I slike tilfeller vet ikke offerets klan hvem de skal reagere mot.

Klientilhørighet kan under visse omstendigheter påvirke al-Shabaabs reaksjoner mot enkeltpersoner (se for eksempel Landinfo 2015a), men kildene som Landinfo møtte i september 2017, var omforente om at dette ikke er tilfellet i Mogadishu i dag. Dette betyr at klientilhørighet i liten grad beskytter mot det som er de største sikkerhetsmessige utfordringene i Mogadishu i dag: å være «på feil sted til feil tid», attentater/drap begått av ukjente gjerningspersoner og al-Shabaab-angrep (se kapittel 2). Klientilhørighet kan følgelig først og fremst virke avskrekkende på annen voldskriminalitet, inkludert fra myndighetsstyrker. Forretningsfolk og andre personer som grunnet individuell rikdom og/eller status kan være mer utsatt for ran eller annen kriminalitet, vil normalt skaffe seg annen beskyttelse i form av eksempelvis bevæpnede vakter (Menkhaus 2016, s. 26-28 og 33).

Medlemmer av ikke-dominerende klaner og grupper er *potensielt* mer sårbare for kriminelle handlinger som ran og voldtekt, inkludert i møtet med myndighetsstyrker. Etter Landinfos forståelse foreligger det imidlertid ingen informasjon som tilsier at personer som ikke tilhører en av de dominerende klanene i byen, systematisk utsettes for vold i Mogadishu i dag. I motsetning til begynnelsen av 1990-tallet, da mange ikke-

---

¹⁹ På spørsmål om i hvilken grad al-Shabaab-domstolene er i stand til å implementere avgjørelsene sine i Mogadishu, forklarte kildene at folk flest frykter al-Shabaab og derfor adlyder dem. Ifølge kildene kontakter al-Shabaab folk i Mogadishu typisk per telefon. Kilde D og G (møter i Mogadishu 2017) forklarte at partene normalt også må møte fysisk foran domstolen (utenfor Mogadishu) under rettsprosessen.

Hawiyer flyktet fra Mogadishu fordi de ble utsatt for vold fra Hawiye-militser (se for eksempel Rift Valley Institute 2017, s. 43 og Marchal 2011, s. 11-12), fremstår Mogadishu i dag som en kosmopolitisk by som tiltrekker seg migranter fra ulike klaner og befolkningsgrupper (se for eksempel Burke 2017a; kilde C, møte i Mogadishu 2017; kilde F, møte i Mogadishu 2016).

Det finnes ingen oversikt over innbyggernes klan- eller gruppetilhørighet, men ifølge lokale ressurspersoner er «de fleste» klaner representert i byen (kilde C, møte i Mogadishu 2017; kilde I, møte i Mogadishu 2016). For øvrig er Somalias regjering og parlament, der alle de fire store klanene i Sør-Somalia (Darod, Dir, Hawiye og Rahanweyne/Digil) samt minoritetsgruppene er representert (se for eksempel UNSOM 2016), lokalisert i Mogadishu.

Selv om befolkningen i Mogadishu i stor grad er bosatt klanvis (se for eksempel Rift Valley Institute 2017, s. 65 og Menkhaus 2016, s. 31), og deres lojalitet først og fremst ligger hos egen klan, er det viktig å understreke at folk omgås på tvers av klaner både hva gjelder arbeid, handel, skolegang og i andre settinger. Folk inngår også ekteskap på tvers av klan.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- ACLED (2018). *Africa 1997-present (data through 24 February 2018)*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <https://www.acledata.com/data/> [lastet ned 26. februar 2018]
- Ali, L. (2013, 11. januar). 'Mogadishu is like Manhattan': Somalis return home to accelerate progress. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/global-development/2013/jan/11/mogadishu-manhattan-somalis-return-progress> [lastet ned 25. april 2018]
- Amnesty International (2013, 13. september). *Somalia: Forced evictions in Mogadishu put thousands of displaced at even greater risk*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2013/09/somalia-forced-evictions-mogadishu-put-thousands-displaced-even-greater-risk/> [lastet ned 25. april 2018]
- Amnesty International (2018, 19. januar). *Somalia: Satellite imagery reveals devastation amid forced evictions of thousands who fled conflict and drought*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/01/somalia-satellite-imagery-reveals-devastation-as-thousands-evicted/> [lastet ned 26. februar 2018]
- Anzalone, C. (2018, mars). Black Banners in Somalia: The State of al-Shabaab's Territorial Insurgency and the Specter of the Islamic State. *CTC Sentinel*, 11(3), 12-20. Tilgjengelig fra <https://ctc.usma.edu/black-banners-somalia-state-al-shabaabs-territorial-insurgency-specter-islamic-state/> [lastet ned 20. april 2018]
- BBC (2017, 20. oktober). Mogadishu truck bombing death toll jumps to 358. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-41698890> [lastet ned 7. mai 2018]
- Bryld, E. & Kamau, C. (2012, mai). *Political Economy Analysis in Mogadishu*. Copenhagen: Tana. Tilgjengelig fra <http://tanacopenhagen.com/uploads/Political%20Economy%20Analysis%20of%20Mogadishu%20-%20full%20report.pdf> [lastet ned 26. februar 2018]
- Burke, J. (2017a, 15. mai). Three tales of Mogadishu: violence, a booming economy ... and now famine. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/cities/2017/may/15/mogadishu-violence-booming-economy-famine> [lastet ned 26. februar 2018]
- Bruke, J. (2017b, 17. oktober). Somalia bombing may have been revenge for botched US-led operation. *The Guardian*. Tilgjengelig fra <https://www.theguardian.com/world/2017/oct/17/somalia-bomber-was-ex-solider-whose-town-was-raided-by-us-forces> [lastet ned 26. februar 2018]
- Egal, A. (2016, august). *Police Corruption, Radicalization and Terrorist Attacks in Mogadishu*. Ås: Norwegian University of Life Sciences. Tilgjengelig fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2420500/Adam%27s%20final%20thesis%2015.08.2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [lastet ned 26. februar 2018]
- Flyktninghjelpen (2018). *Forced Evictions in Mogadishu. Background note for the mass evictions of 20 and 30 December 2017*. [s.l.]: Flyktninghjelpen. Tilgjengelig fra http://www.globalprotectioncluster.org/assets/files/field_protection_clusters/Somalia/note-on-forced-evictions-protection-cluster-hlpwg.PDF [lastet ned 20. april 2018]
- Garowe Online (2017, 28. mai). Government forces carry out security sweep in Mogadishu. *Garowe Online*. Tilgjengelig fra <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-government-forces-carry-out-security-sweep-in-mogadishu> [lastet ned 9. mai 2018]
- Garowe Online (2018, 20. mars). Hundreds arrested in Mogadishu security sweep. *Garowe Online*. Tilgjengelig fra <https://www.garoweonline.com/en/news/somalia/somalia-hundreds-arrested-in-mogadishu-security-sweep> [lastet ned 9. mai 2018]

- Goobjoog News (2017, 19. september). Special Report: Judges on stipends, courts merge jurisdiction in the road to justice in Somalia. *Goobjoog News*. Tilgjengelig fra <http://goobjoog.com/english/special-report-judges-on-stipends-courts-merge-jurisdiction-in-the-road-to-justice-in-somalia/> [lastet ned 11. januar 2018]
- Gundel, J. (2009). *Clans in Somalia*. Wien: Accord. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/4b29f5e82.html> [lastet ned 20. april 2018]
Rapporten er basert på innlegg av Joakim Gundel i Wien 15 mai 2009, (revidert versjon publisert i desember 2009).
- Hansen, S. & Anzalone, C. (2017, 3. november). After the Mogadishu Attacks. *Foreign Affairs*. Tilgjengelig fra <https://www.foreignaffairs.com/articles/somalia/2017-11-03/after-mogadishu-attacks> [lastet ned 22. januar 2018]
- IRB, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2016, 14. juni). *Somalia: Whether police investigate killings committed by Al-Shabaab in Mogadishu, including whether police reports are written; procedures to obtain a copy of a police report (2014-June 2016)*. Ottawa: IRB. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/592d78f34.html> [lastet ned 22. januar 2018]
- Hills, A. (2014). Remembrance of things past: Somali roads to police development. *Stability: International Journal of Security & Development*, 3(1), 11-14. Tilgjengelig fra <http://dro.dur.ac.uk/19987/1/19987.pdf?DDD35+wvzb85+d303dv+d700tmt> [lastet ned 22. januar 2018]
- Hills, A. (2016, 29. september). Can Neighborhood Watch Ease Somalia's Insecurity? *Global Observatory*. Tilgjengelig fra <https://theglobalobservatory.org/2016/09/mogadishu-somalia-wabeeri-neighborhood-watch/> [lastet ned 22. januar 2018]
- Human Rights Watch (2018). *World Report 2018 – Somalia*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/world-report/2017/country-chapters/somalia> [lastet ned 20. april 2018]
- Human Rights Watch (2014a, februar). "Here, Rape is Normal". New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/somalia0214_ForUpload.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Human Rights Watch (2014b, 8. september). *The Power These Men Have Over Us*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/somalia0914_4up.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Human Rights Watch (2015, 20. april). *Somalia: Forced Evictions of Displaced People*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2015/04/20/somalia-forced-evictions-displaced-people-0> [lastet ned 25. april 2018]
- Landinfo (2011, 14. september). *Kjønnslemlestelse av kvinner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/1747/1/1747_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Landinfo (2012, 6. juli). *Beskyttelse og konfliktløsningsmekanismer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/2109/1/2109_1.pdf [lastet ned 9. mai 2018]
- Landinfo (2015a, 2. juni). *Al-Shabaab og lokalt ansatte i AMISOM, FN og andre internasjonale organisasjoner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3159/1/3159_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Landinfo (2015b, 5. juni). *Massearrestasjoner og reaksjoner mot personer som mistenkes for å være al-Shabaab-medlemmer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3147/1/3147_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Landinfo (2015c, 1. august). *Reaksjoner mot al-Shabaab-avhoppere*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3204/1/3204_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]

- Landinfo (2016a, 1. april). *Aktuelle sosiale og økonomiske forhold ved retur til Mogadishu*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3330/1/3330_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Landinfo (2016b, 6. oktober). *Henvdrap, rettssikkerhet og klanbeskyttelse i Somaliland*. Oslo: Landinfo Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3436/1/3436_1.pdf [lastet ned 25. april 2018]
- Landinfo (2016c, 11. november). *Bosetningene i Mogadishu*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3465/1/3465_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Landinfo (2017a, 27. februar). *Vold, antall drepte, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3505/1/3505_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Landinfo (2017b, 20. desember). *Al-Shabaab utenfor byene i Sør-Somalia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3660/1/3660_1.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Marchal, R. (2002, august). *A Survey of Mogadishu's Economy*. Brussel: European Commission. Tilgjengelig fra http://www.eeas.europa.eu/archives/delegations/somalia/documents/more_info/mogadishu_economic_survey_en.pdf [lastet ned 10. april 2018]
- Maruf, H. (2017, 17. oktober). Intel Official Says Turkish Military Base Was 'Target' of Somalia Truck Bomb. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/intel-officials-says-turkey-base-was-bomb-target/4075407.html> [lastet ned 22. januar 2018]
- Menkhaus, K. (2016). *Non-State Security Providers and Political Formation in Somalia*. Kitchener: Centre for Security Governance. Tilgjengelig fra http://secgovcentre.org/wp-content/uploads/2016/11/NSSPs_in_Somalia_April2016.pdf [lastet ned 19. januar 2018]
- Menkhaus, K. (2017, august). *Dadaab returnee conflict assessment*. København: Danish Demining Group. Tilgjengelig fra <http://danishdemininggroup.dk/media/3802547/dadaab-returnee-conflict-assessment-ddg-2017.pdf> [lastet ned 19. april 2018]
- [Provisional Constitution] (2012, 1. august). *The Federal Republic of Somalia Provisional Constitution*. Tilgjengelig fra http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/---ilo_aids/documents/legaldocument/wcms_233457.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- Rift Valley Institute (2017). *Land Matters in Mogadishu*. Nairobi: Rift Valley Institute. Tilgjengelig fra <http://riftvalley.net/download/file/fid/4531> [lastet ned 18. april 2018]
- Saferworld (2012). *Mogadishu rising?* London: Saferworld. Tilgjengelig fra <https://www.saferworld.org.uk/downloads/pubdocs/Mogadishu-rising-2nd-edition.pdf> [lastet ned 19. april 2018]
- Transparency International (2018, 21. februar). *Corruption Perceptions Index 2017*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017 [lastet ned 20. april 2018]
- UNSOM, dvs. UN Assistance Mission in Somalia (2016, 23. oktober). *Fact Sheet on Somalia's 2016 Electoral Process*. Mogadishu: UNSOM. Tilgjengelig fra <https://unsom.unmissions.org/fact-sheet-somalia%E2%80%99s-2016-electoral-process> [lastet ned 15. januar 2018]
- UN Monitoring Group on Somalia and Eritrea (2016, 7. oktober). Report on Somalia of the Monitoring Group on Somalia and Eritrea. Tilgjengelig fra http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_919.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- UNDP (2015, 10. Setpember). Benadir Court Complex Opens in Mogadishu. UNDP. Tilgjengelig fra <http://www.so.undp.org/content/somalia/en/home/presscenter/pressreleases/2015/09/10/benadir-court-complex-opens-in-mogadishu.html> [lastet ned 15. januar 2018]

- UNFPA, dvs. UN Population Fund (2014, oktober). *Population Estimation Survey 2014 for the 18 pre-war regions of Somalia*. Nairobi: UNFPA. Tilgjengelig fra <https://somalia.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Population-Estimation-Survey-of-Somalia-PESS-2013-2014.pdf> [lastet ned 20. April 2018]
- UNHCR (2016, april). *Internal Displacement Profiling in Mogadishu*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/original_Mogadishu_Profiling_Report_2016.pdf [lastet ned 4.oktober 2016]
- UN Secretary-General (2015, 23. mars). *Conflict-related sexual violence*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2015_203.pdf [lastet ned 20. april 2018]
- UN Secretary-General (2017, 5.september). *Report of the Secretary-General on Somalia*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2017_751.pdf [lastet ned 15. januar 2018]
- UNICEF (2016). *Female Genital Mutilation/Cutting: A Global Concern*. New York: UNICEF. Tilgjengelig fra [https://www.unicef.org/media/files/FGMC_2016_brochure_final_UNICEF_SPREAD\(2\).pdf](https://www.unicef.org/media/files/FGMC_2016_brochure_final_UNICEF_SPREAD(2).pdf) [lastet ned 20. april 2018]
- US Department of State (u. å.): *Somalia 2016 Human Rights Report*. Washington, DC.: US Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/265512.pdf> [lastet ned 19. januar 2018]
- US Department of State (2017, juli). *Country Reports on Terrorism 2016*. Washington, DC.: US Department of State. Tilgjengelig fra <https://www.state.gov/documents/organization/272488.pdf> [lastet ned 19. januar 2018]
- World Bank (2017, januar). *Federal Republic of Somalia Somalia Security and Justice Sector Public Expenditure Review*. Washington, DC: World Bank. Tilgjengelig fra <http://documents.worldbank.org/curated/en/644671486531571103/pdf/Somalia-SJPER-01302017-Final-Version.pdf> [lastet ned 11. januar 2018]
- Yusuf, A. (2006). *Somali enterprises: making peace their business*. London: International Alert. Tilgjengelig fra http://www.international-alert.org/sites/default/files/publications/26_section_2_Somalia.pdf [lastet ned 11. januar 2018]

Muntlige kilder

- Kilde A, somalisk representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu, 26. september 2017
- Kilde B, somalisk ressursperson, møte i Mogadishu 26. september 2017
- Kilde B, e-poster januar 2014
- Kilde C, somalisk ressursperson, møte i Mogadishu 27. september 2017.
- Kilde C, møte i Mogadishu 19. januar 2016
- Kilde D, somalisk forretningsmann, møte i Mogadishu 26. september 2017
- Kilde D, e-poster oktober 2006
- Kilde E, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu 27. september 2017
- Kilde F, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu 20. januar 2016
- Kilde G, somalisk journalist, møte i Mogadishu, 26. september 2017
- Kilde H, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu 19. januar 2016

- Kilde I, somalisk ressursperson, møte i Mogadishu, 21. januar 2016
- Kilde J, ressursperson, møte i Jigjiga, april 2016
- Kilde K, representant for en somalisk organisasjon, 28. september 2017